

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 87/01-32

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 12. júla 2002 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošíkovej a zo sudcov Jána Klučku a Alexandra Bröstla vo veci podnetu A. U., bytom S., zastúpeného JUDr. B. S., advokátom, B., vo veci porušenia jeho základného práva podľa čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky v konaní vedenom pred Okresným súdom Bratislava III pod sp. zn. 19 Cb 64/97, a takto

r o z h o d o l :

Základné právo A. U. na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky pred Okresným súdom Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 19 Cb 64/97 porušené nebolo.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bolo 9. mája 2001 doručené podanie A. U. (ďalej len „navrhovateľ“), bytom S., označené ako „Podnet – návrh na začatie konania“.

Keďže podanie navrhovateľa v predloženej podobe nemalo predpísané náležitosti podľa § 20 ods. 1 a nasl. zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), ústavný súd vyzval navrhovateľa listom zo 4. júna 2001, aby k svojmu podaniu pripojil splnomocnenie pre právneho zástupcu na konanie pred ústavným súdom.

Navrhovateľ reagoval na výzvu tým, že ústavnému súdu zaslal splnomocnenie pre advokáta JUDr. B. S., Advokátska kancelária, B., doručené ústavnému súdu 13. júna 2001.

Z obsahu podania vyplynulo, že navrhovateľ namietal porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), a to „z dôvodu odňatia predmetnej veci vedenej na Okresnom súde Bratislava 3, č. k. 19 Cb 64/97 od zákonného sudcu“.

Navrhovateľ opieral svoje tvrdenie o nasledovné úvahy:

„Dňa 14. 2. 1997 bola voči mne, aj keď neoprávnene podaná žaloba s požadovaným návrhom na predbežné opatrenie (viď príl. č. 1 – fotokópia žaloby s prez. razítkom Okr. súdu Bl. 3).

Spis bol podľa rozvrhu OS Bl. 3 pridelený sudkyňi JUDr. B. Napriek tomu, že návrh na predbežné opatrenie nebol podaný samostatne (viď príl. č. 1), uznesenie, ktorým sa mi ako žalovanému zakázalo nakladať s našimi nehnuteľnosťami bolo vydané sudkyňou JUDr. M. Z. “

Navrhovateľ ďalej uvádza:

„Neskoršie žalobca, presnejšie 20. 2. 1998 (t. j. po vyše roku) podal ďalšiu žalobu voči mne ktorá bola vedená pod zn. 19 Cb 49/98 a spis bol pridelený JUDr. A. O. (viď príl. č. 4).

Keďže sa vo veciach nekonalo, ... podali sme určovací žalobu na zánik záväzku podľa § 80 písm. c O. s. p.. Spis dostal zn. 19 Cb 250/99 a bol pridelený JUDr. I. D. (príl. č. 5).

Bolo mojím prekvapením keď na vytyčenom pojednávaní 21. 6. 99 ohľadom prvej žaloby z r. '97 sp. zn. 19 Cb 64/97 predmetnú vec pojednával Mgr. V. P. ktorý neskoršie presnejšie 16. 8. '99 uznesením zlučil všetky tri konania v jedno (viď pril. č. 6). Dodatočne som sa dozvedel, že sudkyňi OS Bl. 3 JUDr. B. bol spis vlastne odňatý 15. 3. '99 a bývalým predsedom OS bol tento spis pridelený Mgr. P.“

V uvedených súvislostiach navrhovateľ vychádza z názoru, že bolo porušené jeho označené ústavné právo, pretože jeho „zákonným sudcom podľa rozvrhu OS Bl. 3 bola a je JUDr. B., a keď už bývalý predseda OS Bl. 3, alebo ten kto mienil zlučovať konania prečo to nenechal JUDr. B. ktorá dostala prvé podanie, a keď jej vec mienili vziať z nejakého iného, mne neznámeho dôvodu, prečo keď sa vedelo že sa bude zlučovať nepridelili vec JUDr. A. O. ktorá riešila konanie podané žalobcom 20. 2. '98 (sp. zn. 19 Cb 49/98)“.

Navrhovateľ napokon žiada, aby „Ústavný súd SR vyslovil, že konaním Okresného súdu Bratislava 3 v Bratislave sa v tomto prípade porušili moje základné práva a slobody garantované ústavou podľa čl. č. 48 odst. 1 Ústavy SR“.

II.

Ústavný súd podnet navrhovateľa predbežne prerokoval na svojom neverejnom zasadnutí 19. decembra 2001 a po zistení, že splňa všetky zákonom predpísané náležitosti ustanovené v § 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde a že nie sú dané dôvody na jeho odmietnutie podľa § 25 ods. 2 citovaného zákona, ho uznesením prijal na ďalšie konanie. Po prijatí podnetu sa ústavný súd obrátil na predsedu Okresného súdu Bratislava III (ďalej len „okresný súd“) so žiadosťou o písomné vyjadrenie k prijatému podnetu navrhovateľa.

Predseda okresného súdu vo svojom vyjadrení sp. zn. Spr. 3014/2002 z 21. januára 2002 označil podnet A. U. za neopodstatnený a navrhol ho odmietnuť. Na podporu svojho tvrdenia uviedol tieto dôvody:

„Vec Okresného súdu Bratislava III sp. zn.: 19 Cb 64/97 napadla na tunajší súd dňa 14. 2. 1997 a v zmysle Rozvrhu práce bola po prevedení z registra Rob sp. zn. : 1 Rob

220/97 pridelená na vybavenie JUDr. H. B. Vzhľadom na situáciu prevládajúcu na Okresnom súde Bratislava III bol nedostatočne obsadený občianskoprávny úsek tunajšieho súdu a zvýšený nápad na tomto úseku boli dvaja sudcovia vybavujúci obchodnú agendu preložení zmenou Rozvrhu práce na vybavovanie občianskoprávnej agendy, šlo o Mgr. M. T. a JUDr. H. B.

Kedže Okresný súd Bratislava III má dve pracoviská:

- námestie SNP č. 28, tu sídli občianskoprávny úsek včítane civilného rozkazného konania a dedičský úsek,

- Sadová ulica č. 2, tu sídli obchodný úsek včítane obchodného rozkazného konania a všetky ostatné úseky okresného súdu,

bolo potrebné sudcom vybavujúcim obchodnú agendu veci odňať a tieto prerozdeliť, čo bolo dôvodom pre pridelenie veci Mgr. V. P. na základe opatrenia predsedu súdu.

Rozhodnutie o zlúčení vecí spisových značiek 19 Cb 64/97, 19 Cb 49/98 a 19 Cb 250/99 do jedného konania pod spisové označenie 19 Cb 64/97 najstaršie konanie je procesným rozhodnutím sudcu vyhlásené za podmienok ustanovených v § 112 O. S. P.

Skutočnosť, že o predbežnom opatrení rozhodla JUDr. Z. a nie JUDr. B. ktorej vec napadla vyplýva z predsedníckeho opatrenia predsedu okresného súdu č. 10 zo dňa 11. 12. 1995 – Spr. 3659/95 a následne z Rozvrhu práce pre príslušný rok, kde veci predbežných opatrení vybavovala JUDr. M. Z. predsednícke opatrenie pripájam.

Uvedené opatrenie bolo prijaté v súvislosti so zákonom určeným časovým limitom pre rozhodnutie o predbežnom opatrení vo vzťahu k počtom vecí vybavovaných v jednotlivých súdnych oddeleniach. Stav v súdnych oddeleniach si totiž vyžadoval úpravu pre zabezpečenie včasnosti rozhodnutí o predbežných opatreniach sústredením tejto agendy do rúk jedného sudcu.

Z uvedeného teda vyplýva, že pohyb spisu medzi osobami sudcov dochádzal v zmysle zmien či doplnkov Rozvrhu práce respektíve opatrení predsedu súdu tak, ako to predpokladá § 2 Vyhlášky č. 66/1992 Zb. v znení neskorších noviel.“

Predseda okresného súdu tiež uviedol, že netrvá na ústnom prejednaní podnetu.

III.

Podľa čl. 48 ods. 1 ústavy: „Nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi.“ Účelom práva priznaného podľa tohto ustanovenia je zabezpečiť občanovi, aby ochranu jeho právam poskytol sudca ako predstaviteľ tej zložky súdnej moci, ktorá má právomoc o veci konať, a aby ochranu práva v rámci súdnej moci poskytol sudca zo súdu, ktorý je vecne a miestne príslušný.

Za zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy je zásadne potrebné považovať toho, kto bol určený na prejednávanie veci v súlade s rozvrhom práce súdu (II. ÚS 47/99, II. ÚS 118/02).

«Právo osoby „nebyť odňať svojmu zákonnému sudcovi“ nemožno interpretovať až tak extenzívne, aby sa spájalo s osobou jediného sudcu. Účel základného práva priznaného podľa čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky sa splní, keď o práve občana rozhoduje sudca pridelený na výkon funkcie na súd toho stupňa súdnej moci, ktorý je vecne a miestne príslušný rozhodnúť, za predpokladu, že podľa rozvrhu práce ide o sudcu, ktorý je oprávnený konať a rozhodovať určitý druh súdnej agendy (II. ÚS 15/96).»

Ak nastanú okolnosti odôvodňujúce presun takto pridelenej veci (resp. agendy) na iného sudcu buď v dôsledku jeho vylúčenia pre zaujatosť v zmysle § 14 a nasl. Občianskeho súdneho poriadku, alebo aj pre iné dôvody uvedené v § 2 ods. 2 a 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 66/1992 Zb. o Spravovacom poriadku pre okresné a krajské sudy v znení neskorších predpisov [(ďalej len „spravovací poriadok“), napríklad dlhodobá neprítomnosť sudcu, výrazné rozdiely v pracovnom vytážení, náhle prekážky brániace sudcovi vykonať jednotlivé úkony v konaní], treba aj tých sudcov, ktorým boli veci následne pridelené v dôsledku uvedených prekážok, takisto považovať za zákonných sudcov podľa čl. 48 ods. 1 ústavy. Uvedené ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku aj spravovacieho poriadku dovoľujú, aby vec bola (a aj napriek spomenutým prekážkam) rozhodnutá súdmi bez zbytočných prieťahov v konaní, resp. aby o nej konal sudca, o ktorého neustrannosti nie sú žiadne pochybnosti, čo je aj v záujme účastníkov súdneho konania. Postup sudcov podľa § 14 a nasl. Občianskeho súdneho poriadku, resp. predsedu

súdu ako orgánu štátnej správy súdov, ktorý je v súlade s ustanoveniami uvedených právnych predpisov, nemožno preto bez ďalšieho hodnotiť ako porušenie základného práva účastníka súdneho konania podľa čl. 48 ods. 1 ústavy (II. ÚS 118/02).

Ústavný súd sa zaoberal námietkou navrhovateľa, že vo veci sp. zn. 19 Cb 64/97 pôvodne pridelenej sudkyňi okresného súdu JUDr. H. B. o predbežnom opatrení (napriek tomu, že návrh na jeho vydanie „nebol podaný samostatne“) rozhodla uznesením sudkyňa JUDr. M. Z. (č. k. Nc 503/97-10 z 13. marca 1997).

Na základe „Opatrenia č. 10 predsedu Obvodného súdu Bratislava 3 zo dňa 11. 12. 1995“ (ďalej len „Opatrenie č. 10“), vydaného v súvislosti s vedením agendy predbežných opatrení, bodu 1:

„Veci predbežných opatrení bez ohľadu na súdnu agendu vybavuje jeden sudca určený Rozvrhom práce na príslušný rok.“

Z uvedeného Opatrenia č. 10 ďalej vyplýva:

„2/ Vybavovanú agendu predbežných opatrení sústredenú v rukách jedného sudcu predstavujú predbežné opatrenia vyplývajúce z dispozitívneho úkonu účastníka. Predbežné opatrenia, ktoré je možné vydať bez návrhu vybavuje sudca, ktorý vedie konanie vo veci samej.

3/ Veci predbežných opatrení vyplývajúce z dispozitívneho úkonu účastníka sa vedú v registroch Nc, NcCb. V prípade, že návrh na predbežné opatrenie bude podaný súčasne s návrhom vo veci samej, resp. návrh na vydanie predbežného opatrenia dôjde súdu v priebehu konania vo veci samej, bude predbežné opatrenie vylúčené na samostatné konanie a zapísané do registra Nc, resp. NcCb, podľa druhu agendy.“

Ústavný súd zistil, že návrh žalobcu na vydanie predbežného opatrenia bol podaný súčasne s návrhom vo veci samej (dôkaz: pôvodná „Žaloba na zaplatenie zmluvnej pokuty vo výške 821 076,-- Sk“ doručená Okresnému súdu Bratislava III 14. februára 1997) a v zmysle Opatrenia č. 10 bol vylúčený na samostatné konanie. Ako o takom o ňom rozhodla sudkyňa JUDr. M. Z. v zmysle Opatrenia č. 10 bodu č. 3 a v zmysle rozvrhu práce

okresného súdu na rok 1997. Zo súdneho spisu sp. zn. 19 Cb 46/97 nevyplýva, že sa odporca proti uzneseniu o nariadení predbežného opatrenia odvolal.

Z ďalšieho dokazovania na základe vyžiadaného súdneho spisu a nahliadnutia do rozvrhu práce za roky 1997 až 1999 na okresnom súde 20. júna 2002 ústavný súd zistil tieto skutočnosti:

Ústavný súd pri preskúvaní pridelenia spisu vo veci ďalšej žaloby navrhovateľa z 20. februára 1998 („Žaloba na zaplatenie zmluvnej pokuty vo výške 634 000 Sk“) sudkyňi okresného súdu JUDr. A. O. zistil, že uvedená žaloba navrhovateľa bola podľa rozvrhu práce okresného súdu na rok 1998 (Spr. 3922/97) účinného od 1. januára 1998 pridelená JUDr. H. B. (pod sp. zn. 19 Cb 49/98). Vzhľadom na preradenie tejto sudkyne na občianskoprávny úsek (12 C) predseda okresného súdu vydal „Opatrenie č. 3/98“ v súvislosti so zmenou „Rozvrhu práce č. 1/1998 zo dňa 23. 3. 1998“ a v zmysle jeho bodu III, s. 2, veci patriace do pôsobnosti JUDr. H. B. presunul od 1. apríla 1998 do oddelenia 17 Cb JUDr. A. O., t. j. aj vec sp. zn. 19 Cb 49/98.

Ústavný súd preskúmal aj pridelenie spisu vo veci určovacej žaloby navrhovateľa z 12. mája 1999 („o určenie zániku záväzku podľa § 80 písm. c) O. s. p.“) sudkyňi okresného súdu Mgr. I. D. Podľa účinného rozvrhu práce okresného súdu na rok 1999 (v znení zmeny účinnej od 1. marca 1999 po návrate Mgr. I. D. z materskej dovolenky) Mgr. I. D. „vybavuje 41. až 50. vec p. n. registra Cb, NcCb a 21. až 25. vec p. n. registra Ncb (súdne odd. 19, veci Cb, s. 26)“.

Ústavný súd konštatoval, že táto vec bola pridelená (pod sp. zn. 19 Cb 250/99) v súlade s účinným rozvrhom práce okresného súdu.

Ústavný súd tiež zistil, že celé súdne oddelenie 19 obchodnoprávneho úseku sudkyne okresného súdu JUDr. H. B. bolo po jej preradení na vybavovanie občianskoprávnej agendy (pracovisko na Nám. SNP č. 28, Bratislava) postupne prerozdelené medzi ostatných Cb sudcov, medzi ktorých v zmysle rozvrhov práce okresného súdu na roky 1998 a 1999 patril

aj sudca Mgr. V. P. (súdne oddelenie 18 Cb), ktorý „vybavuje 21. – 30. vec p. n. registra NcCb, Cb a 11. – 15. vec p. n. registra Ncb“, rozvrh práce na rok 1998 (Spr. 3922/97, s. 24) a (súdne oddelenie 20 Cb) „vybavuje 31. – 40. vec p. n. registra Ncb“. Takáto jeho agenda vyplýva aj z rozvrhu práce na rok 1999 (spr. 3784/98, s. 25).

Predseda okresného súdu vydal 15. marca 1999 Opatrenie v zmysle § 2 ods. 2 , 4 vyhlášky č. 66/1992 Zb. o Spravovacom poriadku pre okresné a krajské sudy v znení neskorších noviel (Spr. 3022/99/18), ktorým spis okresného súdu sp. zn. 19 Cb 64/97 prideliť „do odd. 18 Cb Mgr. V. P. s tým, že sudca bude vo veci konať až do právoplatného skončenia“.

Sudca okresného súdu Mgr. V. P. potom podľa § 112 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku spojil na spoločné konanie vecí sp. zn. 19 Cb 64/97, 19 Cb 49/98 a 19 Cb 250/99 pod spoločnú sp. zn. 19 Cb 64/97 (podľa najstaršieho spisu) a rozsudkom č. k. 19 Cb 64/97-227 z 3. decembra 2001 rozhodol vo veci.

Predmetom konania o podnete pred ústavným súdom bolo posúdenie rešpektovania rozvrhu práce okresného súdu na roky 1997, 1998 a 1999 (a tým aj zaručenia základného práva navrhovateľa na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy). Vo svojom rozhodovaní o podnete navrhovateľa ústavný súd vychádzal z obsahu podania navrhovateľa, zo stanoviska predsedu okresného súdu, z obsahu vyžiadaného spisu a z overenia spôsobu pridelenia namietaných vecí preskúmaním príslušných rozvrhov práce 20. júna 2002 priamo na okresnom súde.

Základom rozhodnutia ústavného súdu o porušení základného práva alebo slobody fyzickej osoby alebo právnickej osoby je preukázanie ich nerešpektovania označeným orgánom verejnej moci. Vychádzajúc z toho ústavný súd dospel k záveru, že nebolo preukázané, že k prideleniu označených vecí sp. zn. 19 Cb 64/97, 19 Cb 49/98 a 19 Cb 250/99 pred okresným súdom došlo v rozpore s rozvrhom práce, resp. s opatreniami, ktoré z neho vyplynuli (vo všetkých prípadoch zmien v osobách sudcu konali sudcovia, ktorí boli oprávnení konať a rozhodovať v rámci obchodnoprávnej agendy Cb

okresného súdu). Keďže iba preukázanie takého porušenia mohlo byť dôkazom o porušení základného práva navrhovateľa podľa čl. 48 ods. 1 ústavy, návrhu navrhovateľa na vyslovenie porušenia jeho základného práva podľa čl. 48 ods. 1 ústavy okresným súdom nebolo možné vyhovieť. Preto ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. júla 2002